

LIETUVOS RESPUBLIKOS
**AKADEMINĖS ETIKOS
IR PROCEDŪRŲ**
KONTROLIERIAUS TARNYBA

2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2023-03-01 Nr. TS-11
Vilnius

TURINYS

IŽANGA	3
SANTRUMPOS IR PAAIŠKINIMAI	4
I. TARNYBOS ILGALAIKĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS	6
1.1. MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJŲ SKATINIMAS LAIKYTIS AKADEMINĖS ETIKOS VERTYBIŲ, PRINCIPŲ IR MOKSLINIŲ PRAKTIKŲ	7
1.1.1. ŠVIETIMAS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE	8
1.2. TARNYBA KAIP EKSPERTINĖ INSTITUCIJA AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE	14
1.2.1. Į(SI)TRAUKIMAS Į TEISĖKŪRĄ AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE	16
1.2.2. TARNYBOS REPREZENTAVIMAS	17
1.2.3. SĄLYGŲ TARNYBOS DARBUOTOJŲ KOMPETENCIJŲ TOBULINIMUI SUDARYMAS ..	17
II. SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS	19
2.1. SKUNDAI DĖL GALIMŲ ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ	19
2.2. SKUNDAI DĖL GALIMŲ AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ PAŽEIDIMŲ	19
III. BENDRADARBIAVIMAS	22
3.1. NACIONALINIS BENDRADARBIAVIMAS	22
3.2. TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS	22
IV. TARNYBOS VALDYMAS	28
4.1. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI	28
4.2. FINANSINIAI IŠTEKLIAI	28
4.3. INFORMACINIAI IŠTEKLIAI	29
4.4. DOKUMENTŲ VALDYMAS	29
V. TARNYBOS VEIKLOS PRIORITETAI 2023 METAIS	30

ĮŽANGA

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba (toliau – Tarnyba) 2022 metais daugiau dėmesio skyrė mokslo kokybei, t. y. akademinės etikos vertybių ir principų užtikrinant mokslinę veiklą puoselėjimui, pokyčių akademinės etikos srityje skatinimui. Siekdama šių tikslų, Tarnyba parengė analitinę apžvalgą apie mokslo doktorantūros vertinimą akademinės etikos aspektu, antrą kartą atliko tyrimą „Atsakingo mokslo barometras 2022“, paskelbė mokslinio tyrimo duomenų valdymo plano pavyzdinę formą, organizavo susitikimus su įvairiomis suinteresuotosiomis šalimis. Tarnyba, bendradarbiaudama su akademinė bendruomene, stiprino atvirą ir konstruktyvų dialogą akademinės etikos srityje.

Kaip ir ankstesniais metais, Tarnyba skatino akademinę bendruomenę laikytis gerųjų (visuotinai pripažintų) mokslinių praktikų (akademinės etikos standartų) bei tęsė savo veiklos rezultatų sklaidą ir tarptautinę lyderystę Europos mokslinių tyrimų sąžiningumo tarnybų tinkle. Tarnybai taip pat suteiktas reikšmingas vaidmuo Europos Tarybos Švietimo etikos, skaidrumo ir sąžiningumo platformoje. Taigi, Tarnybos ekspertinė patirtis tapo dar labiau pripažįstama tarptautiniu mastu.

Ataskaitiniais metais patvirtinta Tarnybos nuostatų nauja redakcija, atitinkanti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatas. Šiame dokumente po pakeitimų aiškiai atskirtos Tarnybos ir kontrolieriaus funkcijos, nustatyta aiški skundo nagrinėjimo ir sprendimo priėmimo procedūra priėmus kontrolieriaus nusišalinimą, nustatyta skaidrumą skatinanti nuostata, susijusi su vienkartinės priemokos už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis skyrimu kontrolieriui, ir pan. Tarnybos nuostatų pakeitimai atitinka aktualias kitų teisės aktų redakcijas ir leidžia priartėti prie tarptautinės praktikos akademinės etikos srityje.

Šioje Tarnybos veiklos metinėje ataskaitoje pristatomi pagrindiniai Tarnybos 2022 metų veiklos rezultatai bei artimiausi Tarnybos veiklos prioritetai, kurie buvo iš dalies atnaujinti, įvertinus Tarnybos veiklos rezultatus.

Loreta Tauginienė

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierė

SANTRUMPOS IR PAAIŠKINIMAI

ENQA – Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų asociacija (angl. *European Association for Quality Assurance in Higher Education*)

ENRIO – Europos mokslinių tyrimų sąžiningumo tarnybų tinklas (angl. *European Network of Research Integrity Offices*)

ETINED – Europos Tarybos Švietimo etikos, skaidrumo ir sąžiningumo platforma (angl. *Council of Europe Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education*)

Kontrolierius – akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius

LMT – Lietuvos mokslo taryba

MSJ – Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas

MSI – mokslo ir studijų institucija

MTPE – mokslinių tyrimų ir publikavimo etika

Skundas – skundai ir tyrimai kontrolieriaus iniciatyva

Tarnyba – Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba

Tarnybos darbuotojai – valstybės pareigūnas, karjeros valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis

UNESCO – Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacija (angl. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*)

Vyriausybės programa – Aštuonioliktoji Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa

Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas – Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas

2022 metų veiklos produkto rodikliai (pasiektos reikšmės)

	2020 m.	2021 m.	2022 m.
ŠVIETIMAS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE			
 Tarnybos analitinių apžvalgų skaičius	4	2	3
 Tarnybos teminių gairių skaičius	4	1	1
 Konsultacijų (pvz., dažniausiai užduodamų klausimų, kreipimųsi) skaičius	57	58	54
 Renginių, skirtų akademinėi bendruomenei, akademinės etikos srityje skaičius	15	19	20
 Renginių akademinės etikos srityje dalyvių skaičius	531*	1135	1037
 Tarnybos dokumentų (pvz., sprendimų, gairių, analitinių apžvalgų) parsisiuntimų skaičius	757	1325	823**
 Naujienlaiškių prenumeratorių skaičius	42	224	611
Į(SI)TRAUKIMAS Į TEISĖKŪRĄ AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE			
 Pateiktų siūlymų dėl nacionalinių dokumentų, susijusių su mokslo ir studijų kokybės užtikrinimu akademinės etikos ir procedūrų srityje, skaičius	11	6	6
TARNYBOS REPREZENTAVIMAS			
 Kvietinių pranešimų (kalbų) renginiuose skaičius	2	8	4
SĄLYGŲ TARNYBOS DARBUOTOJŲ KOMPETENCIJOS TOBULINIMUI SUDARYMAS			
 Vidutinis mokymų ir kvalifikacijos kėlimo valandų skaičius vienam darbuotojui (val. / darbuotojui)	34	42	32

* Nurodytas tik akademinės bendruomenės narių skaičius.

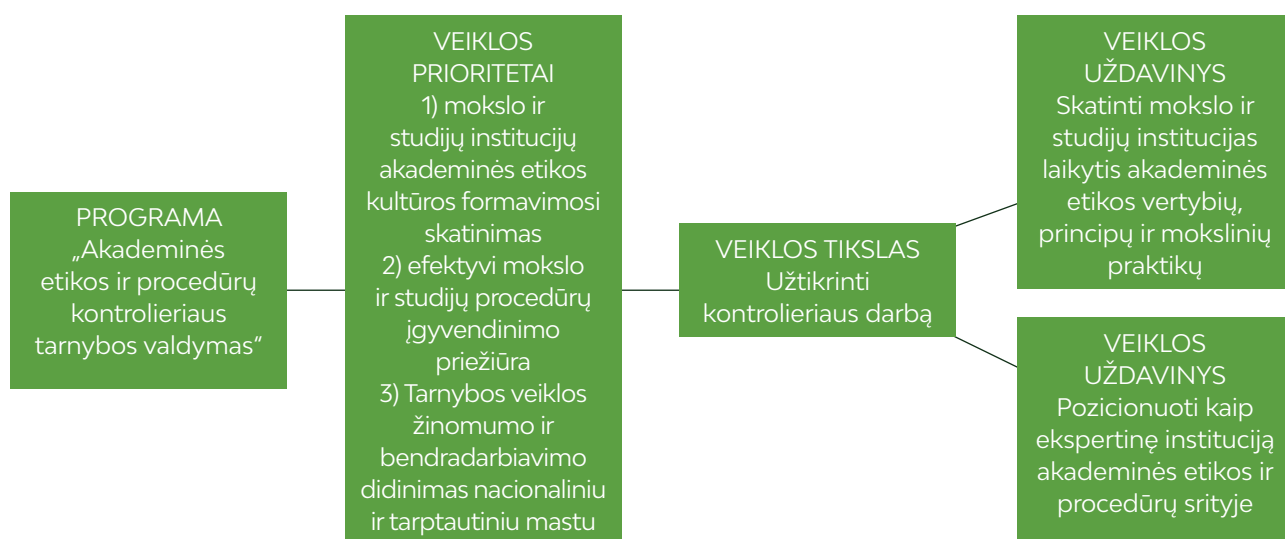
** Dėl techninių nesklandumų šio rodiklio reikšmė pateikta remiantis liepos–gruodžio mėn. duomenimis.

I. TARNYBOS ILGALAIKĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

Tarnybos *misija* – įgyvendinti mokslo ir studijų politiką užtikrinant akademinės etikos vertybių, principų ir mokslinių praktikų laikymąsi, taikant nacionalinę ir tarptautinę patirtis.

Tarnyba ketvirtus metus įgyvendina tris veiklos prioritetus: 1) MSI akademinės etikos kultūros formavimosi skatinimą; 2) efektyvią mokslo ir studijų procedūrų įgyvendinimo priežiūrą; 3) Tarnybos veiklos žinomumo ir bendradarbiavimo didinimą nacionaliniu ir tarptautiniu mastu. Šie trys veiklos prioritetai įgyvendinami vykdant *Tarnybos ilgalaikę programą „Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos valdymas“* (1 pav.). Šia ilgalaikę programa siekiama įgyvendinti *Tarnybos veiklos tikslą* – užtikrinti kontrolieriaus darbą nagrinėjant skundus ir inicijuojant tyrimus dėl galimo akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų pažeidimo, prižiūrint, kad nebūtų pažeidžiamos akademinės etikos nuostatos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusios procedūros, atliekant administracinių nusižengimų tyrimą bei neetiško elgesio prevenciją. Šiam tikslui įgyvendinti numatyti *du tęstinės veiklos uždaviniai*: 1) skatinti MSI laikytis akademinės etikos vertybių, principų ir mokslinių praktikų; 2) pozicionuoti kaip ekspertinę instituciją akademinės etikos ir procedūrų srityje. Pirmojo tęstinės veiklos uždavinio (skatinti MSI laikytis akademinės etikos vertybių, principų ir mokslinių praktikų) tikslingumas suderinamas su Vyriausybės programos projekto „Modernus, efektyvus ir į misiją orientuotas aukštojo mokslo valdymas“ iniciatyvos „Tobulėti skatinanti aukštųjų mokyklų aplinka“ įgyvendinimu – kelti reikalavimus, kad reiklumas akademinėi etikai atitiktų tarptautinius standartus (56.3 papunktis). Antrojo tęstinės veiklos uždavinio (pozicionuoti kaip ekspertinę instituciją akademinės etikos ir procedūrų srityje) tikslingumas suderinamas su Vyriausybės programoje numatytu viešojo sektoriaus prioritetu – padidinti viešojo sektoriaus profesionalumą, lankstumą, inovacijų ir technologijų diegimą, taip pat sustiprinti atsakomybę, gebėjimą priimti sprendimus ir spręsti sudėtingus iššūkius (200 punktas).

1 pav. Tarnybos ilgalaikė programa.

Atsižvelgiant į tai, kad ataskaitiniais metais kontrolieriaus veiklos uždaviniai buvo iš esmės peržiūrėti ir atitinkamai pakeisti Tarnybos nuostatai, kurie įsigaliojo nuo 2022 m. gegužės 1 d., toliau nurodoma informacija apie Tarnybos veiklą pagal galiojančius teisės aktus.

Tarnybos veiklos uždaviniai: 1) skatinti MSI laikytis akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų; 2) prižiūrėti, kaip MSI laikosi akademinės etikos standartų ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų; 3) prižiūrėti, kaip įgyvendinamos Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, Europos Sąjungos teisės akty, Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės akty, reglamentuojančių akademinę etiką ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusias procedūras, nuostatas; 4) bendradarbiauti su MSI sprendžiant su akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų pažeidimais susijusias problemas; 5) užtikrinti efektyvų ir konfidencialų galimų akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų pažeidimų tyrimą; 6) prisidėti prie mokslo ir studijų kokybės, puoselėjant visuotinai pripažintas šios srities vertybes, principus ir mokslines praktikas, kuriais užtikrinama mokslinės veiklos ir mokslo (meno) sklaidos, studijų ir su studijomis susijusios veiklos skaidrumas, sąžiningumas, teisingumas, atsakomybė, asmenų – akademinės bendruomenės narių – lygybė, nediskriminavimas, akademinė laisvė, pasitikėjimas ir pagarba; 7) prižiūrėti kontrolieriaus rekomendacijų įgyvendinimą; 8) organizuoti ir (ar) įgyvendinti akademinės bendruomenės neetiško elgesio prevencijos priemones; 9) vykdyti kitus teisės aktuose nustatytus uždavinius.

Tarnybos 2022 metų veiklos ataskaitos I dalyje pateikiami veiklos rezultatai pagal Tarnybos 2022–2024 m. strateginį veiklos planą, kuris buvo atnaujintas dėl Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo pakeitimo (2022-01-01 – 2023-03-31 redakcija). Šios ataskaitos II ir III dalyse pateikiami kiti Tarnybos veiklos rezultatai.

1.1. MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJŲ SKATINIMAS LAIKYTI AKADEMINĖS ETIKOS VERTYBIŲ, PRINCIPŲ IR MOKSLINIŲ PRAKTIKŲ

2022 metų veiklos rezultato rodiklis

Akademinės bendruomenės kompetencija MTPE srityje (koeficientas) – 1,51.

Remiantis tyrimo „Atsakingo mokslo barometras 2022“ rezultatais¹ ir palyginus su tyrimo „Atsakingo mokslo barometras 2020“ rezultatais², matyti, kad akademinės bendruomenės kompetencija gilinant savo žinias mokslinių tyrimų etikos srityje (per pastaruosius trejus metus) iš esmės išliko nepakitusi (2020 m. – 1,53, 2022 m. – 1,50), tačiau pastebimas jos kompetencijos tobulinimo publikavimo etikos

¹ Umbrasaitė, J & Ozolinčiūtė, E 2022, *Atsakingo mokslo barometras 2022*, Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba, Vilnius, žiūrėta 2022 m. gruodžio 27 d., <<https://etikostarnyba.lt/wp-content/uploads/2022/08/Atsakingo-mokslo-barometras-2022.pdf>>.

² Ozolinčiūtė, E, Židonė, G & Tauginienė, L 2020, *Atsakingo mokslo barometras 2020*, Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba, Vilnius, žiūrėta 2022 m. gruodžio 27 d., <https://etikostarnyba.lt/wp-content/uploads/2020/08/Atsakingo-mokslo-barometras-2020-tyrimo-ataskaita_LT_EN.pdf>.

sirtyje sumažėjimas (2020 m. – 1,65, 2022 m. – 1,52). Pažymėtina, kad 2022 metais didžiausia respondentų dalis (40 proc.) nurodė, kad per pastaruosius trejus metus niekada negilino žinių MTPE srityje. Be kita ko, 2022 metais, palyginti su ankstesniu laikotarpiu, pastebimi ryškūs skirtumai, koku būdu buvo gilinamos žinios (pvz., išaugo dalyvavimas virtualiuose renginiuose bei kitų Lietuvos institucijų organizuotuose renginiuose). Darytina prielaida, kad Tarnybos renginių, skirtų akademinėi bendruomenei, nepakanka, todėl tam didesnę dėmesį taip pat turi skirti ir MSI (pvz., sistemiškai organizuoti renginius įvairiomis MTPE temomis). Tarnybos nuomone, MSI-joms galėtų būti reikšmingas Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 1.6.7 priemonės („Atnaujinti ir įgyvendinti aukštųjų mokyklų dėstytojų kompetencijų tobulinimo gaires, orientuojantis į akademinio personalo nuolatinį kompetencijų tobulinimą, prioritetą teikiant <...> akademinės etikos <...> kompetencijoms“³) realizavimas.

Ataskaitiniais metais siekta akademinės bendruomenės kompetencijos MTPE srityje koeficiento reikšmė – 1,51. Iš pateiktos informacijos matyti, kad šio produkto rodiklio reikšmė yra visiškai pasiekta.

1 lentelė. 2022 metų veiklos produkto rodikliai (pasiektos reikšmės).

	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Švietimas akademinės etikos ir procedūrų srityje			
Tarnybos analitinių apžvalgų skaičius	4	2	3
Tarnybos teminių gairių skaičius	4	1	1
Konsultacijų (pvz., dažniausiai užduodamų klausimų, kreipimųsi) skaičius	57	58	54
Renginių, skirtų akademinėi bendruomenei, akademinės etikos srityje skaičius	15	19	20
Renginių akademinės etikos srityje dalyvių skaičius	531*	1135	1037
Tarnybos dokumentų (pvz., sprendimų, gairių, analitinių apžvalgų) parsisiuntimų skaičius	757	1325	823**
Naujienlaiškių prenumeratorių skaičius	42	224	611

* Nurodytas tik akademinės bendruomenės narių skaičius.

** Dėl techninių nesklandumų šio rodiklio reikšmė pateikta remiantis liepos–gruodžio mėn. duomenimis.

1.1.1. ŠVIETIMAS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE

Analitinės apžvalgos

Tarnyboje parengtos trys analitinės apžvalgos⁴ (1 lentelė). *Pirmąją tyrimo ataskaita „Akademinės etikos priemonių įgyvendinimo stebėseną mokslo ir studijų institucijose“⁵* siekta sistemiškai įvertinti, kaip

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimas Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“.

⁴ Analitinėmis apžvalgomis laikytinos apklausų apžvalgos, tyrimų ataskaitos ir pan.

⁵ Umbrasaitė, J 2022, *Akademinės etikos priemonių įgyvendinimo stebėseną mokslo ir studijų institucijose*, Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba, Vilnius, žiūrėta 2022 m. gruodžio 27 d., <https://etikostarnyba.lt/wp-content/uploads/2022/02/MSI-apklausa-ap%CB%9Bvalga_2022-1.pdf>.

MSI laikosi akademinės etikos nuostatų bei įgyvendina akademinės etikos priemones (pvz., kaip 2021 metais MSI įgyvendino gaires akademinės etikos srityje, kiek skundų dėl galimų akademinės etikos pažeidimų nagrinėjo MSI etikos komitetai). Nemažai dėmesio skirta stebėti, kaip MSI įgyvendina 2020 m. pabaigoje kontrolieriaus patvirtintas Atitikties mokslinių tyrimų etikai vertinimo gaires. Pastebima gana sparti MSI pažanga įgyvendinant minėtas gaires, pvz., ketvirtadalis apklausoje dalyvavusių MSI nurodė, kad 2021 metais sudarė Atitikties mokslinių tyrimų etikai komitetus ir tokia pati MSI dalis numatė juos sudaryti 2022 metais. Taip pat pastebimas didėjantis MSI reagavimas į galimus akademinės etikos pažeidimus. 2021 metais MSI gautų skundų skaičius, palyginti su 2017 metais, padidėjo 2,1 karto. Plagiatas 2021 metais buvo dažniausiai konstatuotas akademinės etikos pažeidimas. Tokia tendencija rodo, kad MSI, ypač kai kuriose, aktyviai siekiama įgyvendinti tarptautinius akademinės etikos standartus atitinkančią mokslo ir studijų kokybę.

*Antroji tyrimo ataskaita „Mokslo doktorantūros vertinimų 2014–2016 metais apžvalga akademinės etikos požiūriu“*⁶ skirta apžvelgti „akademinės etikos užtikrinimo aspektus, kuriuos pastebėjo ekspertai, vertindami mokslo doktorantūrą, ir teikti rekomendacijas dėl doktorantūros vertinimo kriterijų tobulinimo akademinės etikos atžvilgiu“⁷. Šio tyrimo rezultatai rodo, kad akademinės etikos užtikrinimas doktorantūroje vertinamas epizodiškai, neapimant visų potencialių doktorantūros vertinamųjų sričių, todėl buvo pateiktos 4 rekomendacijos, kaip būtų galima gerinti MSI savianalizų kokybę (2 pav.) bei mokslo ir meno doktorantūrų vertinimo tvarką.

2 pav. Viena iš rekomendacijų.

3 rekomendacija

Mokslo ir studijų institucijų savianalizėse turėtų būti pateikta informacija apie tai, kaip doktorantūros metu laikomasi akademinės etikos, t. y. detalizuojamos etikos komiteto veiklos, pažymima, ar institucijoje egzistuoja Atitikties mokslinių tyrimų etikai komitetas ir koks jo vaidmuo doktorantūros procese (kokie tyrimo projektai vertinami ir pan.), aptariamami tyrimo duomenų valdymo planai, pateikiamos nuorodos apie atvejus, kokie pažeidimai buvo aptikti, paaiškinama, kokios prevencinės priemonės taikomos ir kokie Mokslo doktorantūros nuostatuose (2020) numatomi bendrieji gebėjimai ugdomi, siekiant išvengti galimų akademinės etikos pažeidimų. Tokiomis prevencinėmis priemonėmis galėtų būti, pavyzdžiui, atvirojo mokslo nuostatų įgyvendinimas, švietimas apie akademinį raštingumą (pavyzdžiui, kursai, mokymai etikos ir procedūrų bei autorių teisių klausimais, apie akademinės etikos principų taikymą mokslo publikacijose, mokslo renginiuose ir kt.).

*Trečioji tyrimo ataskaita „Atsakingo mokslo barometras 2022“*⁸ skirta antrą kartą apžvelgti Lietuvos MSI – universitetuose, kolegijose ir mokslinių tyrimų institutuose – dirbančių tyrėjų (dėstytojų,

⁶ Ozolinčiūtė, E & Umbrasaitė, J 2022, *Mokslo doktorantūros vertinimų 2014–2016 metais apžvalga akademinės etikos požiūriu*, Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba, Vilnius, žiūrėta 2022 m. gruodžio 27 d., <<https://etikostarnyba.lt/wp-content/uploads/2022/04/Doktoranturos-vertinimu-apzvalga-2014-2016.pdf>>.

⁷ Ten pat, p. 2, žiūrėta 2022 m. gruodžio 27 d.

⁸ Umbrasaitė, J & Ozolinčiūtė, E 2022, *Atsakingo mokslo barometras 2022*, Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba, Vilnius, žiūrėta 2022 m. gruodžio 27 d., <<https://etikostarnyba.lt/wp-content/uploads/2022/08/Atsakingo-mokslo-barometras-2022.pdf>>.

mokslininkų ir MSI dirbančių kitų tyrėjų) ir doktorantų patirtis bei situaciją MTPE srityje. Apklauso duomenų analizei naudoti 310 respondentų atsakymai.

Apklausoje dalyvavę respondentai dažniausiai gerai žinojo ir nurodė MSI taikomus Tarnybos parengtus dokumentus, pvz., MSI akademinės etikos kodeksų priėmimo, įgyvendinimo ir priežiūros rekomendacijas ir Atitikties mokslinių tyrimų etikai vertinimo gaires. Respondentų nuomone, žinių siekimas MTPE srityje yra privalomas kiekvienam tyrėjui. Kaip rodo šio tyrimo rezultatai, per pastaruosius trejus metus ypač padidėjo dalyvavimas virtualiuose renginiuose bei kitų Lietuvos institucijų organizuotuose renginiuose MTPE srityje. Apie trečdalis respondentų nurodė, kad gilinti žinias MTPE srityje juos paskatino žinių trūkumas. Apie šeštadalis respondentų, negilinusių žinių MTPE srityje, paminėjo tai padaryti kliudžiusias priežastis, pvz., MSI lūkestį, kad respondentai savo lėšomis apmokės mokymus MTPE srityje, MSI jiems nesudaromas sąlygas gilinti žinias MTPE srityje.

Tyrimo rezultatai taip pat rodo, kad respondentai per pastaruosius trejus metus daug geriau atpažino neetišką elgesį mokslinių tyrimų skelbimo srityje, t. y. 0–5 balų skalėje respondentų pastabumo koeficientas 2020 metais buvo 1,00, 2022 metais – 3,47. Respondentai nurodė, kad labiausiai atpažįsta neetiškos autorystės formas (pvz., pramanytą autorystę, prievartinę autorystę).

Ataskaitiniais metais siekta parengti dvi analitines apžvalgas. Iš pateiktos informacijos matyti, kad šio produkto rodiklio reikšmė pasiekta viršijant numatytą rodiklio reikšmę 50 procentinių punktų.

Teminės gairės

Kontrolieriaus 2021 metais sudaryta darbo grupė parengė Mokslinio tyrimo duomenų valdymo plano pavyzdinę formą, kuri kontrolieriaus 2022 m. birželio 6 d. įsakymu buvo patvirtinta kaip Atitikties mokslinių tyrimų etikai vertinimo gairių 3 priedas. Šia forma, kaip viena iš akademinės etikos skatinimo priemonių, siekiama prisidėti prie mokslo kokybės, puoselėjant visuotinai pripažintas vertybes, principus ir mokslines praktikas akademinės etikos srityje. Darbo grupę sudarė LMT, Lietuvos mokslų akademijos, Lietuvos mokslininkų sąjungos, Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjungos, Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos, Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos ir Tarnybos atstovai.

2023 m. sausio–vasario mėn. Tarnyba atliko apklausą apie akademinės etikos priemonių įgyvendinimą MSI⁹, kurioje dalyvavo 50 iš 53 (94 proc.) institucijų. Remiantis šios apklauso rezultatais nustatyta, kad vidutiniškai 74 proc. apklausoje dalyvavusių MSI 2022 m. supažindino ar planuoja 2023 m. supažindinti akademinę bendruomenę su Tarnybos parengtais rekomendacinio pobūdžio dokumentais (pvz., gairėmis, rekomendacijomis, atmintine), o vidutiniškai 35 proc. MSI vertinamuoju laikotarpiu perkėlė ar planavo juos perkelti 2023 m. į savo vidaus dokumentus.

⁹ Liekė, B 2023, *Akademinės etikos priemonių įgyvendinimo stebėseną mokslo ir studijų institucijose*, Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba, Vilnius, žiūrėta 2023 m. vasario 20 d., <https://etikostarnyba.lt/wp-content/uploads/2023/02/Akademinės-etikos-stebesena_2023.pdf>.

Pastebima, kad daugiau nei pusė MSI (52 proc.) perkėlė Rekomendacijas Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms dėl akademinės etikos kodeksų rengimo, priėmimo ir įgyvendinimo į institucijų vidaus dokumentus arba planuoja tai padaryti 2023 metais (2 lentelė). Paminėtina, kad kelios MSI dėl šių rekomendacijų perkėlimo į savo vidaus dokumentus konsultavosi su Tarnyba. Mažiausia MSI dalis perkėlė arba planuoja perkelti į vidaus dokumentus Netikrų mokslo renginių atpažinimo gaires – 22 proc. Atkreiptinas dėmesys, kad procentinė MSI, planuojančių perkelti Tarnybos rekomendacinio pobūdžio dokumentus į vidaus dokumentus, dalis kasmet mažėja, kas leidžia daryti prielaidą, kad Tarnybos rekomendacinio pobūdžio dokumentai yra iš esmės nuosekliai perkeliama.

2 lentelė. Prevencijos priemonių įgyvendinimo stebėseną mokslo ir studijų institucijose.

Prevencijos priemonės pavadinimas	Bendruomenės supažindinimas (pvz., planuojama supažindinti su gairėmis arba jos viešai prieinamos institucijos tinklalapyje arba vidinėmis informavimo priemonėmis)*			Perkėlimas į institucijos vidaus dokumentus (pvz., planuojama perkelti gaires arba jos integruotos į akademinės etikos kodeksus ir kt.)*		
	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Publikavimo etikos gairės (2019)	46 (92 %)	34 (77 %)	40 (80 %)	20 (41 %)	17 (39 %)	18 (36 %)
Netikrų mokslo renginių atpažinimo gairės (2019)	46 (92 %)	33 (75 %)	42 (84 %)	12 (24 %)	14 (32 %)	11 (22 %)
Rekomendacijos Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms dėl akademinės etikos kodeksų rengimo, priėmimo ir įgyvendinimo (2020)	34 (68 %)	24 (55 %)	30 (60 %)	33 (66 %)	32 (73 %)	26 (52 %)
Objektyvaus ir sąžiningo grupinių darbų vertinimo gairės (2020)	45 (90 %)	31 (70 %)	37 (74 %)	14 (28 %)	15 (34 %)	14 (28 %)
Akademinės etikos užtikrinimo organizuojant studijas nuotoliniu būdu gairės (2020)	41 (82 %)	30 (68 %)	32 (64 %)	21 (42 %)	17 (39 %)	15 (30 %)
Atitikties mokslinių tyrimų etikai vertinimo gairės (2020)	44 (88 %)	30 (68 %)	37 (74 %)	17 (34 %)	24 (55 %)	20 (40 %)
Akademinės etikos ir lygių galimybių užtikrinimo mokslo renginiuose atmintinė (2021)	netaikoma	34 (77 %)	40 (80 %)	netaikoma	16 (36 %)	14 (28 %)
Mokslinio tyrimo duomenų valdymo plano pavyzdinė forma (2022)	netaikoma	netaikoma	37 (74 %)	netaikoma	netaikoma	21 (42 %)

* Lentelėje pateikiami duomenys apie Tarnybos rekomendacinio pobūdžio dokumentus įgyvendinančių MSI skaičių: N=50 (2020), N=44 (2021) ir N=50 (2022).

Kaip minėta anksčiau, 2022 m. Tarnybos rekomendacinio pobūdžio dokumentų sąrašas pasipildė dar vienu dokumentu – Mokslinio tyrimo duomenų valdymo plano pavyzdine forma. Apklausos apie akademinės etikos priemonių įgyvendinimą MSI rezultatai rodo, kad 18 proc. apklaustų MSI 2022 m. perkėlė šią formą į institucijų vidaus dokumentus, o beveik ketvirtadalis apklaustų MSI (24 proc.) planuoja tai padaryti 2023 m. Be to, pusė apklaustų MSI (50 proc.) 2022 m. supažindino akademinę bendruomenę su šiuo dokumentu ir beveik ketvirtadalis MSI (24 proc.) planuoja tą padaryti

2023 m. Apklauso duomenys leidžia teigti, kad ataskaitinių metų viduryje patvirtinus Mokslinio tyrimo duomenų valdymo plano pavyzdinę formą, vos per pusmetį pastebėtas reikšmingas MSI susidomėjimas jos taikymu savo veikloje.

Ataskaitiniais metais siekta parengti vienas temines gaires. Iš pateiktos informacijos matyti, kad šio produkto rodiklio reikšmė yra visiškai pasiekta.

Konsultacijos

Tarnyba ataskaitiniais metais suteikė 54 konsultacijas (1 lentelė), iš kurių 67 proc. sudarė konsultacijos MSI ir 33 proc. – kitoms suinteresuotosioms šalims. Per pastaruosius trejus metus pastebimas pastarųjų konsultacijų dalies didėjimas (2021 metais didėjo 3 procentiniais punktais, 2022 metais – 9 procentiniais punktais). Taip pat pažymėtina, kad į Tarnybą kreipiasi ir užsienio MSI (pvz., Jungtinės Karalystės, Australijos) atstovai dėl mokslinių tyrimų atlikimo Lietuvoje. Be to, Tarnyba, vadovaudamasi gero administravimo principu, teikė kelias konsultacijas pagal kompetenciją savo iniciatyva.

MSI kreipėsi į Tarnybą dėl akademinės etikos pažeidimo vertinimo kaip darbo pareigų pažeidimo, akademinės etikos pažeidimo galiojimo termino nustatymo kandidatuojuojant į MSI valdymo organus, taikytinų poveikio priemonių pasirinkimo, nustačius mokslinį nesąžiningumą, neetiškos autorystės nustatymo skelbiant mokslo straipsnius magistrantų baigiamųjų darbų pagrindu, mokslinio tyrimo duomenų teikimo mokslinį tyrimą finansuojančiai institucijai, leidimų naudoti, pvz., disertacijoje, kitų sukurtus klausimynus ar savo anksčiau sukurtus kūrinius gavimo, MSI leidžiamų mokslo žurnalų vyriausiųjų redaktorių veiksmų vertinimo ir kt. Kitos suinteresuotosios šalys į Tarnybą kreipėsi asmens informuoto sutikimo taikymo, brandos egzamino užduočių, užsakomojo tyrimo rezultatų plagiatu ir kitais akademinės etikos klausimais. *13 proc. suteiktų konsultacijų MSI buvo susijusios su Atitikties mokslinių tyrimų etikai vertinimo gairių įgyvendinimu.*

Palyginti su 2021 metų Tarnybos suteiktų konsultacijų skaičiumi, 2022 metais Tarnyba suteikė 7 proc. mažiau konsultacijų. Tokie pokyčiai gali suponuoti, kad MSI savarankiškai ieško atsakymų į jiems rūpimus klausimus ir į Tarnybą kreipiasi tik sudėtingais akademinės etikos klausimais.

Ataskaitiniais metais siekta suteikti 60 konsultacijų. Iš pateiktos informacijos matyti, kad šis produkto rodiklis yra iš dalies pasiektas – 90 proc.

Renginiai akademinės etikos srityje

Tarnyba akademinėi bendruomenei organizavo įvairaus pobūdžio 9 renginius (pvz., konferenciją, mokymus, seminarą ir kt.). Taip pat Tarnyba dalyvavo 11-oje MSI inicijuotų renginių. Ataskaitiniais metais *pastebėtas mokslinių tyrimų institutų domėjimasis akademinė etika mokslinėje veikloje ir mokslo sklaidoje*, t. y. mokslinių tyrimų institutai inicijavo 3 iš 11 renginių.

Tarnybos organizuojuose ir MSI inicijuojuose renginiuose dalyvavo daugiau nei 1 tūkst. akademinės bendruomenės narių (1 lentelė). Minėtuose 20-yje renginių akademinėi bendruomenei skaityti 35 Tarnybos pranešimai.

Daugiau nei 190 asmenų dalyvavo Pasaulinei etikos dienai paminėti skirtoje Tarnybos kasmetinėje konferencijoje „Etika akademinėje aplinkoje“, kurioje išskirtinis dėmesys teko akademinėi etikai mokslinėje veikloje. Minėtoje konferencijoje *ypač išsamiai nagrinėta mokslinio tyrimo duomenų valdymo problematika*: konferencijoje pristatyti įvairūs mokslinio tyrimo duomenų valdymo aspektai (pvz., asmens duomenų tvarkymas akademiniais tikslais, mokslinio tyrimo duomenų saugojimas, mokslinio tyrimo duomenų atvėrimo praktika). Taip pat šios konferencijos dalyviai turėjo galimybę išsamiau susipažinti su Tarnybos tyrimo „Atsakingo mokslo barometras 2022“ rezultatais ir UNESCO rekomendacijomis mokslo etikos srityje.

Kitas didelio susidomėjimo sulaukęs Tarnybos renginys – seminaras „Mokslinio tyrimo duomenų valdymas“. Jame dalyvavo daugiau nei 70 asmenų. Seminare pranešimus apie mokslinio tyrimo duomenų valdymo planavimą skaitė Vilniaus Gedimino technikos universiteto prof. habil. dr. Artūras Kaklauskas ir Tarnybos atstovai. Gerą patirtimi apie duomenų tvarkymą pasibaigus tyrimui dalijosi Aurinta Garbašauskaitė iš UAB „Visionary Analytics“ ir dr. Eglė Jakubavičiūtė iš Gamtos tyrimų centro.

Kaip ir kasmet, Tarnyba tęsė glaudų bendradarbiavimą su MSI akademinės etikos komitetais – organizavo su jais 2 susitikimus. Susitikimų metu akademinės etikos komitetų atstovai diskutavo, kaip užtikrinti konfidencialumo principą nagrinėjant skundus dėl galimų akademinės etikos pažeidimų bei kokia skundo medžiaga teiktina skundžiamam asmeniui susipažinti, domėjosi neetiško elgesio viešinimo kaip poveikio priemonės taikymo, akademinės etikos kodekso rengimo ir kitais akademinės etikos klausimais.

Ataskaitiniais metais siekta dviejų produkto rodiklių: 15 renginių, skirtų akademinėi bendruomenei, akademinės etikos srityje ir 1150 renginių akademinės etikos srityje dalyvių. Iš pateiktos informacijos matyti, kad produkto rodiklis „Renginių, skirtų akademinėi bendruomenei, akademinės etikos srityje skaičius“ pasiektas viršijant numatytą rodiklio reikšmę 33 procentinių punktu, o produkto rodiklis „Renginių akademinės etikos srityje dalyvių skaičius“ yra iš dalies pasiektas – 90 proc.

Sklaida

Ataskaitiniais metais Tarnybos interneto svetainėje apsilankyta daugiau nei 142 tūkst. kartų. Lankomiausios Tarnybos interneto svetainės lietuvių kalba skiltys buvo „Sprendimai“, „Kontaktai“ ir „Skundai ir tyrimai“, anglų kalba – „Home Page“, „Contacts“ ir „About office“.

Vertinant, kiek kartų Tarnybos interneto svetainės lankytojai parsisiuntė Tarnybos dokumentus iš tokių Tarnybos interneto svetainės skilčių kaip „Sprendimai“, „Rekomendacijos, gairės“ ir „Analitinės apžvalgos“, matyti, kad ataskaitiniais metais minėtų Tarnybos dokumentų buvo parsisiūsta 38 proc. mažiau, palyginti su 2021 m. duomenimis (1 lentelė). Vis dėlto, paminėtina, kad šio rodiklio sausio–liepos mėn. duomenys dėl techninių nesklandumų buvo prarasti.

Kaip ir 2021 metais, ataskaitiniais metais Tarnyba sudarė galimybes Tarnybos interneto svetainės lankytojams prenumeruoti informaciją apie akademinę etiką ir Tarnybos veiklą dviem būdais: prenumeruoti Tarnybos interneto svetainės naujienas ir prenumeruoti Tarnybos el. naujienlaiškius. Pastarieji buvo pradėti leisti 2021 metais. Ataskaitiniais metais iš viso išleisti 4 naujienlaiškiai (po

vieną kiekvieną metų ketvirtį). Šie naujienlaiškiai sulaukė didelio akademinės bendruomenės ir kitų suinteresuotųjų šalių susidomėjimo – palyginti su 2021 metų duomenimis, prenumeratorių skaičius padidėjo 2,7 karto (1 lentelė).

Ataskaitiniais metais siekta dviejų produkto rodiklių: 1400 Tarnybos dokumentų (pvz., sprendimų, gairių, analitinių apžvalgų) parsisiuntimų ir 280 Tarnybos naujienlaiškių prenumeratorių. Iš pateiktos informacijos matyti, kad produkto rodiklis „Tarnybos dokumentų (pvz., sprendimų, gairių, analitinių apžvalgų) parsisiuntimų skaičius“ yra iš dalies pasiektas – 59 proc., o produkto rodiklis „Naujienlaiškių prenumeratorių skaičius“ pasiektas viršijant numatytą rodiklio reikšmę 2,2 karto.

1.2. TARNYBA KAIP EKSPERTINĖ INSTITUCIJA AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE

2022 metų veiklos rezultato rodikliai

Pateiktų ir priimtų iniciatyvų (pvz., siūlymų) dėl nacionalinių dokumentų, susijusių su mokslo ir studijų kokybės užtikrinimu, santykis – 50 proc.

Tarnyba pateikė 12 siūlymų (2021 m. – 6, 2022 m. – 6) dėl nacionalinių dokumentų, susijusių su mokslo ir studijų kokybės užtikrinimu. Ataskaitiniais metais Tarnyba pateikė 6 siūlymus dėl Mokslo doktorantūros nuostatų tobulinimo. Siekdama skatinti socialinius mokslinės veiklos ir mokslo sklaidos pokyčius akademinės etikos aspektu, Tarnyba siūlė įvesti reikalavimą MSI nustatyti mokslo daktaro diplomo panaikinimo tvarką ir leisti koreguoti disertaciją iki jos gynimo. Į šiuos Tarnybos siūlymus nebuvo atsižvelgta. Kiti Tarnybos siūlymai – reikalavimas MSI nustatyti disertacijai keliamus reikalavimus, taip pat nustatyti mokslo doktorantų vadovams laikytis akademinės etikos (būti nepažeidusiems akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų), numatyti privalomą doktorantų ugdymą apie MTPE ir panaikinti nuostatą, susijusią su skundo dėl nesuteikto mokslo daktaro laipsnio nagrinėjimu Tarnyboje – buvo visiškai ar iš dalies priimti. Minėti siūlymai įsigaliojo 2023 m. vasario 1 d.

2021 metais Tarnyba pateikė 2 siūlymus dėl Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano projekto studijų ir mokslo srityje: dėl akademinio personalo kompetencijos tobulinimo akademinės etikos srityje ir tyrėjų kompetencijos tobulinimo mokslinių tyrimų etikos srityje. Savo siūlymu Tarnyba atkreipė dėmesį į tai, kad aukštųjų mokyklų dėstytojų kompetencijos turėtų būti tobulinamos ir akademinės etikos srityje. Atsižvelgiant į šį Tarnybos siūlymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 patvirtinto Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 1.6.7 papunktyje įtvirtinta priemonė „*Atnaujinti ir įgyvendinti aukštųjų mokyklų dėstytojų kompetencijų tobulinimo gaires, orientuojantis į akademinio personalo nuolatinį kompetencijų tobulinimą, prioritetą teikiant užsienio kalbos, skaitmeninėms, akademinės etikos ir didaktikos kompetencijoms*“. Be to, 2021 metais Tarnyba pateikė 4 siūlymus dėl Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo projekto dėl kūrinio naudojimo karikatūrai, parodijai ar pastišui, kūrinio naudojimo mokymo ir mokslinių tyrimų tikslais, autorių teisių, gretutinių teisių ar *sui generis* teisių saugomos medžiagos

naudojimo tekstų ir duomenų gavybos mokslinių tyrimų tikslais. Į šiuos Tarnybos siūlymus nebuvo atsižvelgta.

Ataskaitiniais metais siekta, kad Tarnybos pateiktų ir priimtų iniciatyvų (pvz., siūlymų) dėl nacionalinių dokumentų, susijusių su mokslo ir studijų kokybės užtikrinimu, santykis siektų 50 proc. Iš pateiktos informacijos matyti, kad šio rezultato rodiklio reikšmė yra visiškai pasiekta.

Kviestinių pranešimų (kalbų) tarptautiniuose renginiuose dalis – 50 proc.

Ataskaitiniais metais Tarnyba skaitė 4 kviestinius pranešimus (kalbas), iš kurių 3 skaitė tarptautiniuose renginiuose, organizuotuose Europos molekulinės biologijos organizacijos kartu su Vilniaus universiteto Gyvybės mokslų centru, ENRIO kartu su Katalonijos mokslinių tyrimų sąžiningumo komitetu ir Airijos kokybės ir kvalifikacijos agentūros. Tarptautiniuose renginiuose Tarnyba pristatė, kokiomis priemonėmis Lietuvoje skatinamas mokslinių tyrimų sąžiningumas akademinėje aplinkoje, bei pasidalijo administracinių nusižengimų nagrinėjimo patirtimi.

Ataskaitiniais metais siekta, kad kviestinių pranešimų (kalbų) tarptautiniuose renginiuose dalis sudarytų 50 proc. Iš pateiktos informacijos matyti, kad šis rezultato rodiklis pasiektas viršijant numatytą rodiklio reikšmę 25 procentiniais punktais.

Vidutinė skundų nagrinėjimo ir tyrimų atlikimo trukmė – 270 kalendorinių dienų.

MSĮ 17 straipsnio 10 dalyje (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2021-12-01) nustatyta, kad „Kontrolierius skundą išnagrinėja ar tyrimą atlieka, priima sprendimą ir raštu informuoja pareiškėją ne vėliau kaip per 30 dienų nuo skundo gavimo ar tyrimo pradėjimo dienos. Dėl skundo ar tyrimo aplinkybių sudėtingumo arba dėl to, kad nagrinėjant ar tiriant skundą prireikia gauti papildomos informacijos, skundo nagrinėjimo ar tyrimo ir sprendimo priėmimo terminas gali būti pratęstas du kartus po 4 mėnesius.“ Ši nuostata numato ne mažiau kaip 30 ir ne daugiau kaip 270 kalendorinių dienų kontrolieriaus sprendimui priimti.

Ataskaitiniais metais Tarnyboje nagrinėta 16 skundų ir 1 skundo nagrinėjimas sustabdytas dėl vykstančio teismo proceso (3 lentelė). Iš viso priimti 3 kontrolieriaus sprendimai: 1 ataskaitiniais metais gautas skundas buvo išnagrinėtas per 147 kalendorines dienas ir dėl jo priimtas kontrolieriaus sprendimas; 1 kontrolieriaus sprendimas dėl 2021 metais gauto skundo priimtas viršijant MSĮ (2017-01-01 – 2021-11-30 redakcijoje) nustatytą skundų nagrinėjimo terminą – skundo nagrinėjimas užtruko 203 kalendorines dienas dėl poreikio surinkti papildomą informaciją ir Tarnybos darbuotojų, paskirtų nagrinėti skundą, laikinojo nedarbingumo, komandiruočių ir kitų priežasčių; 1 kontrolieriaus sprendimas dėl 2020 metais gauto skundo priimtas pasibaigus teisminei procedūrai ir viršijant MSĮ (2017-01-01 – 2021-11-30 redakcijoje) nustatytą skundų nagrinėjimo terminą (142 kalendorinės dienos).

9 iš 13 (69 proc.) ataskaitiniais metais gautų skundų atsisakyta nagrinėti dėl šių priežasčių: skundas negalėjo būti nagrinėjamas pagal kontrolieriui MSĮ nustatytą kompetenciją (N=5), skundas perduotas MSI savireguliacijai (N=2), dėl kitų teisės aktuose nustatytų atsisakymo pagrindų. Šių skundų nagrinėjimas vidutiniškai užtruko 4 kalendorines dienas. Palyginti su 2021 m. duomenimis, atsisakytų nagrinėti skundų dalis iš esmės išliko nepakitusi, tačiau ataskaitiniais metais jie buvo nagrinėjami dvigubai greičiau. Paminėtina, kad 3 skundai buvo grąžinti pareiškėjams taisyti teisės aktų nustatyta tvarka.

3 lentelė. Skundų nagrinėjimas 2022 metais.

Skundų gavimo metai	Gauti skundai			Skundų nagrinėjimas		
	Iš viso	Nagrinėtų skundų skaičius	Sustabdytų skundų skaičius*	Išnagrinėtų skundų skaičius**	Atsisakytų nagrinėti skundų skaičius	2023 m.*** nagrinėjamų skundų skaičius
2020	2	2	0	1	0	1
2021	2	1	1	1	0	0
2022	13	13	0	1	9	0
Iš viso:	17	16	1	3	9	1

* Skundo nagrinėjimas sustabdytas dėl vykstančio teismo proceso.

** Dėl šių skundų priimti kontrolieriaus sprendimai.

*** Pateikti 2023 m. sausio 1 d. duomenys.

Ataskaitiniais metais siekta, kad skundai būtų išnagrinėti ir tyrimai kontrolieriaus iniciatyva būtų atlikti per vidutiniškai 270 kalendorinių dienų. Iš pateiktos informacijos matyti, kad šis rezultato rodiklis pasiektas viršijant numatytą rodiklio reikšmę – vidutinė skundų nagrinėjimo ir tyrimų atlikimo trukmė sudarė 37 kalendorines dienas.

1.2.1. Į(SI)TRAUKIMAS Į TEISĖKŪRĄ AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE

4 lentelė. 2022 metų veiklos produkto rodikliai (pasiektos reikšmės).

	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Į(si)traukimas į teisėkūrą akademinės etikos ir procedūrų srityje			
Pateiktų siūlymų dėl nacionalinių dokumentų, susijusių su mokslo ir studijų kokybės užtikrinimu akademinės etikos ir procedūrų srityje, skaičius	11	6	6
Tarnybos reprezentavimas			
Kviestinių pranešimų (kalbų) renginiuose skaičius	2	8	4
Sąlygų Tarnybos darbuotojų kompetencijos tobulinimui sudarymas			
Vidutinis mokymų ir kvalifikacijos kėlimo valandų skaičius vienam darbuotojui (val. / darbuotojui)	34	41,6	32

Siūlymai dėl mokslo ir studijų kokybės užtikrinimo akademinės etikos ir procedūrų srityje

Ataskaitiniais metais Tarnyba įsitraukė į teisėkūrą akademinės etikos ir procedūrų srityje – pateikė 6 siūlymus pagal MSĮ nustatytą kontrolieriui kompetenciją dėl nacionalinių dokumentų, susijusių su mokslo ir studijų kokybės užtikrinimu (4 lentelė). Visi siūlymai buvo pateikti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai. Informacija apie siūlymus pateikta šios ataskaitos 1.2 skyriuje.

Ataskaitiniais metais siekta, kad bus pateikta 10 siūlymų dėl nacionalinių dokumentų, susijusių su mokslo ir studijų kokybės užtikrinimu akademinės etikos ir procedūrų srityje. Iš pateiktos informacijos matyti, kad šis produkto rodiklis yra iš dalies pasiektas – 60 proc.

1.2.2. TARNYBOS REPREZENTAVIMAS

Kviestiniai pranešimai

Ataskaitiniais metais Tarnybos atstovai skaitė 4 kviestinius pranešimus (kalbas) (4 lentelė), iš kurių 1 pranešimą skaitė Mykolo Romerio universiteto organizuotame nacionaliniame renginyje. Informacija apie kviestinius pranešimus (kalbas) tarptautiniuose renginiuose pateikta šios ataskaitos 1.2 skyriuje.

Ataskaitiniais metais siekta, kad renginiuose būtų perskaityti 4 kviestiniai pranešimai (kalbos). Iš pateiktos informacijos matyti, kad šio produkto rodiklio reikšmė yra visiškai pasiekta.

1.2.3. SĄLYGŲ TARNYBOS DARBUOTOJŲ KOMPETENCIJŲ TOBULINIMUI SUDARYMAS

Tarnybos darbuotojų kvalifikacijos kėlimas

Visiems Tarnybos darbuotojams buvo sudarytos sąlygos kelti kvalifikaciją savišvietos, mokymosi veikloje, mokymosi iš kitų asmenų ir (ar) neformaliojo švietimo būdais (4 lentelė). Tarnybos darbuotojai tobulino bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas: 31 proc. mokymų skirta jų specialiųjų kompetencijų tobulinimui ir 69 proc. – bendrųjų kompetencijų tobulinimui. 11 proc. mokymų vyko anglų kalba.

Tarnybos darbuotojai gilinasi, kaip užtikrinti ir gerinti Tarnybos vidaus administravimo kokybę, pvz., priešgaisrinės saugos, darbuotojų saugos ir sveikatos, dokumentų valdymo, personalo administravimo, korupcijos prevencijos, asmens duomenų apsaugos ir kitose srityse. Tarnybos darbuotojai kėlė kvalifikaciją tokiose specialiose srityse, kaip atsakingų mokslinių tyrimų, klastojimo prevencijos ir kitose su akademinė etika susijusiose srityse.

Ataskaitiniais metais siekta, kad mokymų ir kvalifikacijos kėlimo valandų vienam darbuotojui vidurkis sudarytų 40 val. Iš pateiktos informacijos matyti, kad šis produkto rodiklis yra iš dalies pasiektas – 80 proc.

II. SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

2.1. SKUNDAI DĖL GALIMŲ ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ

Tarnyba įgaliota atlikti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 123 straipsnyje nustatytų administracinių nusižengimų tyrimą. Tarnyboje vykdyti 2 administracinių nusižengimų tyrimai. Surašytas 1 nutarimas dėl to paties asmens pakartotinių veiksmų – skirta administracinė nuobauda (500 eurų bauda). Kito administracinio nusižengimo teiseną pradėta 2022 metais ir, grįžus Tarnybos darbuotojui iš nuo 2022 m. birželio mėn. prasidėjusio laikinojo nedarbingumo, bus tęsiama 2023 metais.

2.2. SKUNDAI DĖL GALIMŲ AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ PAŽEIDIMŲ

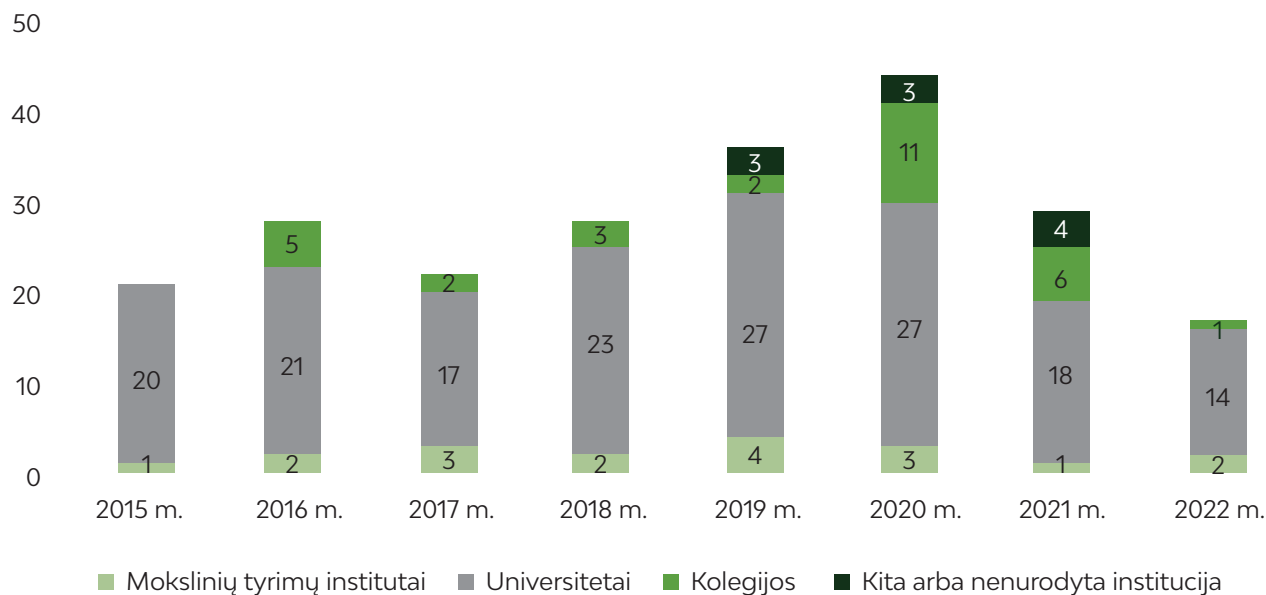
Ataskaitiniais metais Tarnyboje nagrinėta 16 skundų ir 1 skundo nagrinėjimas sustabdytas dėl vykstančio teismo proceso (3 lentelė). Iš viso priimti 3 kontrolieriaus sprendimai.

Kaip buvo minėta, 9 iš 13 (69 proc.) ataskaitiniais metais gautų skundų atsisakyta nagrinėti dėl šių priežasčių: skundas negalėjo būti nagrinėjamas pagal kontrolieriui MSI nustatytą kompetenciją (N=5), skundas perduotas MSI savireguliacijai (N=2), dėl kitų teisės aktuose nustatytų atsisakymo pagrindų. Šių skundų nagrinėjimas vidutiniškai užtruko 4 kalendorines dienas. Šiuo metu Tarnyboje teismo įpareigojimu iš naujo nagrinėjamas 1 skundas.

Ataskaitiniais metais kitos institucijos persiuntė Tarnybai pagal kompetenciją nagrinėti 2 atvejus dėl galimų akademinės etikos ir (ar) su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų pažeidimų. Vieną skundą pateikė užsienio MSI akademinės bendruomenės narys.

Dauguma ataskaitiniais metais nagrinėtų skundų (82 proc.) buvo susiję su galimais akademinės etikos ir (ar) su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų pažeidimais universitetuose (3 pav.). Šiek tiek daugiau negu dešimtdalis skundų (12 proc.) buvo susiję su galimais akademinės etikos ir (ar) su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų pažeidimais mokslinių tyrimų institutuose (3 pav.). Palyginti su 2021 m. duomenimis, skundų dalis dėl galimai neetiškų veiksmų universitetuose ir mokslinių tyrimų institutuose padidėjo atitinkamai 20 procentinių punktų ir 9 procentiniais punktais. Skundų dalis dėl galimai neetiškų veiksmų kolegijose trejus metus iš eilės mažėjo: palyginti su 2021 m. duomenimis, ataskaitiniais metais ši dalis sumažėjo 9 procentiniais punktais.

3 pav. Skundų skaičius 2015–2022 metais.

Vertinant, kokia skundų dalis MSI buvo svarstyta iki juos pateikiant kontrolieriui, pažymėtina, kad ataskaitiniais metais 67 proc. skundų, kurių pagrindu priimti sprendimai, nebuvo anksčiau svarstyti MSI (2019 m. – 86 proc., 2020 m. – 74 proc., 2021 m. – 64 proc.).

2022 metais Tarnyba dalyvavo 31 teisminiame procese, iš kurių 17 teisminių procesų buvo baigta ataskaitiniais metais (10 – Vilniaus apygardos administraciniame teisme, 6 – Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme ir 1 – Vilniaus miesto apylinkės teisme). Pastaraisiais teismų sprendimais buvo visiškai ar iš dalies panaikinti 2021 metais priimti 3 kontrolieriaus sprendimai dėl skundų nagrinėjimo procedūrų pažeidimo.

Ataskaitiniais metais beveik pusė (45 proc.) teisminių procesų, kuriuose dalyvavo Tarnyba, buvo inicijuoti dėl to paties fizinio asmens skundų. Palyginti su 2021 metų duomenimis, to paties asmens inicijuotų teisminių procesų Tarnybos atžvilgiu dalis padidėjo 9 procentiniais punktais. Be to, tas pats fizinis asmuo ataskaitiniais metais 15 kartų kreipėsi į Tarnybą dėl įvairaus pobūdžio informacijos pateikimo ir kėlė abejones Tarnybos veikla kitose valstybinėse institucijose. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 3 ir 10 dalyse nustatytus viešojo administravimo principus (šiuo atveju efektyvumo ir proporcingumo) ir į tai, kad esant ribotiems Tarnybos žmogiškiesiems ir kitiems ištekliams antrus metus iš eilės susidaro nemažas darbo krūvis rengiant tam pačiam fiziniam asmeniui atsakymus, svarstyti visą ar tam tikro valstybės sektoriaus išteklių, skirtų minėtu atveju, sisteminis vertinimas.

III. BENDRADARBIAVIMAS

3.1. NACIONALINIS BENDRADARBIAVIMAS

Tarnyba pasitelkė įvairius bendradarbiavimo būdus nacionaliniu mastu, pvz., dalyvavo kitų institucijų organizuotoje diskusijoje, instituciniame vertinime, teikė siūlymus ir pan. Siekiant ieškoti sprendimų, kaip įgyvendinti nesavarankiško mokslo ir studijų darbų rengimo paslaugų prevenciją Lietuvoje, Tarnybos atstovai susitiko su skelbimų portalų *skelbiu.lt* ir *alio.lt* atstovais. Po konstruktyvios diskusijos minėtuose skelbimų portaluose buvo patalpinti įspėjimai skelbimų autoriams apie galimą administracinę atsakomybę už mokslo ir studijų darbų rašymo paslaugų siūlymą ir už šių darbų pirkimą. Portalai *skelbiu.lt* bei *alio.lt* išreiškė paramą Tarnybos pozicijai, kad nesavarankiško mokslo ir studijų darbų rengimo paslaugų siūlymas ir naudojimas jomis yra netoleruotina veikla. Taip pat pradėtas dialogas ir su socialiniu tinklu „Meta“ („Facebook“).

Tarnyba taip pat dalyvavo susitikimuose su LMT Mokslinės veiklos etikos komisijos nariais, Lietuvos bioetikos komiteto atstovais ir Lietuvos universitetų rektorių konferencijos mokslo komiteto nariais bei diskutavo, kaip būtų galima prisidėti prie akademinės etikos skatinimo MSI. Taip pat Tarnyba kvietė Lietuvos universitetų rektorių konferenciją ir Lietuvos kolegijų direktorių konferenciją teikti siūlymus dėl Europos elgesio kodekso mokslinių tyrimų etikos klausimais projekto.

Paminėtina, kad Tarnybos atstovai savo ekspertine patirtimi dalijosi su Kultūros ministerijos ir aljanso „Baltas“ inicijuota ir neformaliai veikiančia Švietimo ir turinio vartojimo elgsenos pokyčių darbo grupe. Tarnybos atstovai teikė siūlymus dėl programos „Autorių teisių ir gretutinių teisių apsauga“ finansavimo sąlygų projekto bei atsakymų į Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės apsaugos tarnybos sudarytą klausimyną. Prie minėtos darbo grupės Tarnyba prisijungė 2021 metais.

Taip pat paminėtina, kad ataskaitiniais metais Tarnybos atstovas dalyvavo LMT sudarytoje darbo grupėje, skirtoje atnaujinti Atvirosios prieigos prie mokslo publikacijų ir duomenų gaires, t. y. atlikti minėtų gairių taikymo praktikos ir pasiektos pažangos įvertinimą dėl atvirosios prieigos praktikos bei LMT finansuotų projektų rezultatų sklaidos ir duomenų valdymo, parengti Europos ir Lietuvos atvirosios prieigos prie mokslo publikacijų ir duomenų taikymo apžvalgą, pateikti siūlymus dėl Atvirosios prieigos prie mokslo publikacijų ir duomenų gairių tobulinimo.

Tarnybos atstovas kaip socialinis partneris dalyvavo Studijų kokybės vertinimo centro tarptautiniame išoriniame vertinime, kurį atliko ENQA ekspertai. Paminėtina ir tai, kad Tarnyba teikė Studijų kokybės vertinimo centrui informaciją pildant ENQA tyrimo apie akademinį sąžiningumą klausimyną.

3.2. TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

Tarnyba tęsė dalyvavimą tarptautiniuose tinkluose. Dalyvaudama ENRIO veikloje, Tarnyba kartu su šio tinklo nariais rengė Vadovą apie pranešėjų apsaugą, taip pat teikė savo siūlymus ir rengė bendrus siūlymus dėl Europos elgesio kodekso mokslinių tyrimų etikos klausimais projekto. 2022 m. pavasarį kontrolierė Loreta Tauginienė išrinkta ENRIO tarybos nare (4 pav.). 2022 m. rudenį ENRIO Generalinė

Asamblėja bendru sutarimu ENRIO prezidentu trejiems metams skyrė dr. Oldřich Tůma (Čekijos mokslų akademija), ENRIO viceprezidentais – dr. Pablo Fernandez (Jungtinės Karalystės mokslinių tyrimų sąžiningumo tarnybos Patariamoji taryba) ir kontrolierę Loretą Tauginienę.

4 pav. Dalyvavimas ENRIO generalinės asamblėjos susitikime Barselonoje.

Nuotr. Nežinomas autorius

Tarnyba aktyviai teikė siūlymus dėl Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacijos valstybėms narėms dėl kovos su apgaule švietime projekto. Minėta rekomendacija buvo priimta 2022 m. liepos 13 d. Be to, nuo 2022 m. rudens Tarnybai tenka svarbus vaidmuo ETINED – kontrolierė Loreta Tauginienė tapo viena iš šešių ETINED biuro narių (5 pav.). ETINED atstovų bendru sutarimu pritarta Europos Tarybos atstovų pasiūlytiems kitiems kandidatams – Tomáš Foltýnek (Čekija), Henry Alexander Henrysson (Islandija), Luca Lantero (Italija), Adam Liwak (Malta) ir Oraz Myradov (Europos studentų sąjunga). ETINED biuro pagrindinė atsakomybė yra identifikuoti ir pasiūlyti ETINED veiklos prioritetus bei teikti ETINED nariams pranešimus ir planuoti ETINED susitikimus. Pirmajame ETINED biuro susitikime diskutuota apie ETINED veiklos prioritetų kryptis, susijusias su suvokimo apie sąžiningą elgesį ir prevencijos priemonių didinimu bei švietimo sistemos pokyčių stebėseną.

5 pav. Dalyvavimas ETINED 6-oje plenarinėje sesijoje Strasbūre.

Iš kairės į dešinę: leva Vaiciukevičienė (Studijų kokybės vertinimo centras), Loreta Tauginienė
Nuotr. Vitaly Nosok

2022 m. rudenį Dubline paskelbta Pasaulinio akademinio sąžiningumo tinklo (angl. *Global Academic Integrity Network, GAIN*) veiklos pradžia. Šio tinklo steigimą inicijavo Kokybės ir kvalifikacijų agentūra (Airija) ir Aukštojo mokslo kokybės ir standartų agentūra (Australija). Į šio tinklo veiklą pakviestos įsitraukti organizacijos iš Jungtinės Karalystės, Vengrijos, Zambijos ir kitų šalių bei UNESCO ir ETINED. Tarnyba taip pat pakviesta dalyvauti Pasaulinio akademinio sąžiningumo tinklo veikloje (6 pav.).

6 pav. Dalyvavimas Pasaulinio akademinio sąžiningumo tinklo atidaryme Dubline.

Nuotr. Robbie Reynolds Photography

2022 m. gruodžio mėn. Tarnybos atstovai dalyvavo Europos Komisijos dirbtuvėse apie mokslinių tyrimų sąžiningumą ir etiką, kuriose itin didelis dėmesys buvo skirtas individualiai ir institucinei, t. y. tyrėjų bei MSI, atsakomybei skatinant mokslinių tyrimų sąžiningumą, mokslinių tyrimų etikos iššūkiams naudojant naujas technologijas (pvz., dirbtinį intelektą, genų redagavimą ir kt.) ir ypač – atitiktis mokslinių tyrimų etikai vertinimui.

Ataskaitiniais metais Tarnyba prisijungė prie dviejų tarptautinių projektų paraiškų partnerystės. Viena tarptautinio projekto paraiška pateikta pagal Europos Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programos „Europos horizontas“ priemonę. Ši paraiška skirta ieškoti sprendimų, susijusių su etika ir sąžiningumu mokslo bendruomenės aplinkoje. Po ekspertinio vertinimo nuspręsta 3 mln. eurų vertės projektą įtraukti į rezervinį sąrašą. Antra tarptautinio projekto paraiška pateikta pagal Europos bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje programą. Ši paraiška skirta plėtoti tarptautinę tinklaveiką vystant ir stiprinant genomikos mokslu grįstos slaugos kompetencijas, be kita ko, gilinantis į susijusias etines atsakomybes. Šios paraiškos vertinimo rezultatai bus paskelbti 2023 metais.

Tarnyboje, įgyvendinant Erasmus+ programos lėšomis finansuojamą projektą „Sąžiningumo aukštajame moksle, versle ir visuomenėje vientisumo kūrimas“ (angl. *Bridging Integrity in Higher Education, Business and Society*; projekto Nr. 2020-1-SE01-KA203-077973, BRIDGE) pagal veiksmą „Bendradarbiavimas inovacijų ir dalijimosi gerąja patirtimi tikslais“ buvo kartu su projekto partneriais parengtos gairės apie mokslinių tyrimų etiką ir sąžiningumą piliečių moksle. Šios gairės paskelbtos mokslo žurnale – Ozolinčiūtė, E., Bülow, W., Bjelobaba, S., Gaižauskaitė, I., Krásničan, V., Dlabolová, D. H., Umbrasaitė, J. 2022. Guidelines for Research Ethics and Research Integrity in Citizen Science. *Research Ideas and Outcomes*. 8:e97122. <https://doi.org/10.3897/rio.8.e97122>.

2022 m. gegužės mėn. Tarnyba su BRIDGE projekto partneriais organizavo mokymus apie akademinį sąžiningumą Lietuvos akademinėi bendruomenei – magistrantams, doktorantams ir jų vadovams. Mokymų dalyviams buvo pristatyti projekto rezultatai, t. y. įrankiai, padėsiantys planuoti ir vykdyti mokslinius tyrimus laikantis mokslinio sąžiningumo nuostatų, pvz., kontrolinių klausimų sąrašai (angl. *checklists*), gairės apie mokslinių tyrimų etiką ir sąžiningumą piliečių moksle ir kt. Ataskaitinių metų spalio mėn. mokymai ir daugiafunkcis renginys organizuoti kitoje projekto partnerių šalyje – Šiaurės Makedonijoje. Renginio metu akademinė bendruomenė supažindinta su gairėmis apie sąžiningumą mokslo ir verslo bendradarbiavime bei gairėmis apie mokslinių tyrimų etiką ir sąžiningumą piliečių moksle. Mokymų dalyviai – magistrantai, doktorantai ir jų vadovai – buvo įtraukti į žaidybinių atvejų, susijusių su akademinė etika, nagrinėjimą. Daugiafunkcij renginį akademinėi bendruomenei bei mokymus magistrantams, doktorantams ir jų vadovams vedė projekto partneriai iš Šiaurės Makedonijos, Švedijos, Ukrainos, Čekijos ir Lietuvos (7 pav.).

7 pav. Dalyvavimas BRIDGE projekto mokymuose ir daugiafunkciame renginyje Šiaurės Makedonijoje.

Nuotr. Bridge projekto archyvas

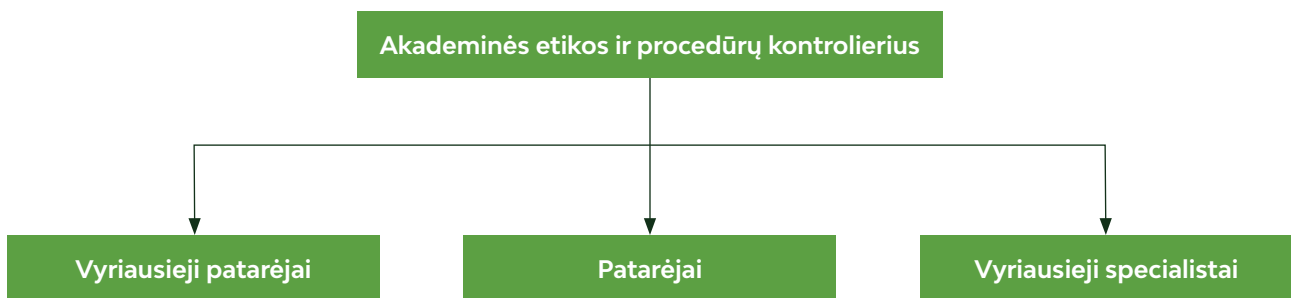

IV. TARNYBOS VALDYMAS

4.1. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

Tarnyboje neįkurta padalinių, todėl joje visi darbuotojai yra tiesiogiai atskaitingi kontrolieriui (8 pav.). Tarnyboje dirba valstybės pareigūnas, karjeros valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis. Tarnybos personalą sudaro vyriausieji patarėjai, patarėjai ir vyriausieji specialistai.

8 pav. Tarnybos valdymo schema.

Didžiausias leistinas Tarnybos karjeros valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičius – 10. Ataskaitinių metų gruodžio 31 d. Tarnyboje dirbo 7 moterys ir 1 vyras. Tarnybos darbuotojų amžiaus vidurkis – 47 metai.

Visi Tarnybos darbuotojai turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą: 3 iš 8 darbuotojų yra įgiję mokslo daktaro laipsnį, 5 iš 8 darbuotojų – magistro kvalifikacinį ar jam prilygintą laipsnį. Vertinant Tarnybos darbuotojų paskutinį įgytą universitetinį išsilavinimą pagal jo suteikimo metus, matyti, kad Tarnyboje dirba darbuotojai, turintys socialinių (pvz., teisės, viešojo administravimo, edukologijos, vadybos, verslo vadybos), biomedicinos (pvz., biologijos) ar fizinių (pvz., matematikos) mokslų universitetinį išsilavinimą. Darbuotojai pagal paskutinį įgytą išsilavinimą yra Vilniaus universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Lietuvos sporto universiteto ir Mykolo Romerio universiteto alumnai.

Ataskaitiniais metais 7 Tarnybos darbuotojai skatinti didinant pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientą, nustatant pareiginės algos kintamąją dalį, skiriant premiją. 2022 m. duomenimis, Tarnyboje darbuotojų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų vidurkis buvo 9,0. Taip pat paminėtina, kad buvo atsižvelgta į Tarnybos prašymus užtikrinti dviejų pareigybių užimtumą visu etatu nuo 2023 metų.

4.2. FINANSINIAI IŠTEKLIAI

Valstybės biudžeto lėšos. 2022 metais Tarnybos vykdomai programai „Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos valdymas“ iš valstybės biudžeto buvo skirta 231 tūkst. eurų, iš kurių 179 tūkst. eurų sudarė lėšos darbo užmokesčiui. Pagal minėtą programą Tarnyba panaudojo 76 proc. valstybės biudžeto lėšų. Nepanaudotos lėšos, skirtos darbo užmokesčiui, sudarė 24 procentus. Pastarosios lėšos nepanaudotos dėl kelis kartus neįvykusių konkursų į tas pačias pareigas (pvz., nebuvo pretendentių, pretendentai neatvyko į konkursą) bei dėl nuo 2022 m. birželio

mėn. besitęsiančio vieno Tarnybos darbuotojo laikinojo nedarbingumo.

Paminėtina, kad Tarnyboje dviem pareigybėms (darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis) valstybės biudžeto lėšų pakako apmokėti tik po 0,75 etato darbo užmokestį. Įvertinus Tarnybos prašymus, buvo užtikrintas šių dviejų pareigybių viso etato finansavimas nuo 2023 metų. Taip pat paminėtina, kad buvo patenkinti ir kiti Tarnybos prašymai – buvo padidintos valstybės biudžeto lėšos dviem pareigybėms (valstybės tarnautojams), kurioms keliamas reikalavimas turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą teisės studijų kryptyje.

4.3. INFORMACINIAI IŠTEKLIAI

Tarnybos veiklos efektyvumas buvo užtikrinamas palaikant esamas informacines sistemas. Atsižvelgiant į Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1721 redakcija), nuostatas, Tarnybos interneto svetainės papildyta nauja skiltimi – Pranešėjų apsauga.

Tarnybos interneto svetainė <https://etikostarnyba.lt/> pagal 2022 metų Informacinės visuomenės plėtros komiteto pateiktą Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainių atitikimo bendriesiems reikalavimams tyrimo ataskaitą 93 proc. atitinka Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480, reikalavimus (bendrosios nuostatos – 100 proc., struktūros reikalavimai – 92 proc. ir informacijos reikalavimai – 90 proc.).

Informacinių sistemų auditas. Antrą kartą atliktas informacinių sistemų (dokumentų valdymo sistemos, buhalterinės apskaitos sistemos „Steko alga“, Tarnybos interneto svetainės ir elektroninio pašto sistemos) auditas ir socialinės inžinerijos testas. Šio audito metu pastebėtus informacinių sistemų trūkumus ištaisyti planuojama nedelsiant 2023 metais. Atsižvelgiant į socialinės inžinerijos testo rezultatus, planuojama surengti kibernetinio saugumo mokymus Tarnybos darbuotojams.

2022 metais vyko pasirengimas prisijungti prie centralizuotai teikiamų dokumentų valdymo bendrosios informacinės sistemos. Prisijungimas prie minėtos informacinės sistemos Tarnybai leis efektyviau panaudoti skirtas valstybės biudžeto lėšas.

4.4. DOKUMENTŲ VALDYMAS

Ataskaitiniais metais Valstybinė kalbos inspekcija atliko Tarnybos planinį tikrinimą pagal Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo 4, 5 ir 9 straipsnius. Atlikus planinį tikrinimą nustatyta, kad Tarnybos sutartys atitinka Valstybinės kalbos įstatymo nustatytus reikalavimus.

Lietuvos valstybės naujasis archyvas atliko patikrinimą, kuriuo buvo siekiama nustatyti, kaip Tarnyboje laikomasi teisės aktuose nustatytų dokumentų ir archyvų valdymo bei naudojimo reikalavimų. Atlikus patikrinimą nustatyti keli trūkumai dėl 2020 m. ir 2022 m. veiklos įsakymų. Šiuos trūkumus Tarnyba ištaisė per Lietuvos valstybės naujojo archyvo nustatytą terminą.

V. TARNYBOS VEIKLOS PRIORITETAU 2023 METAIS

Atsižvelgiant į Tarnybos 2019–2022 metų veiklos rezultatus ir 2021 m. gruodžio 1 d. įsigaliojusius MSĮ pakeitimus, 2023 metais numatoma tęsti 2022 metų Tarnybos veiklos 1 prioriteto ir susiaurinti 2 prioriteto įgyvendinimą:

- 1) akademinės bendruomenės neetiško elgesio prevencinių priemonių įgyvendinimas (I–IV ketv.);
- 2) atvejų dėl galimų administracinių nusižengimų nagrinėjimo efektyvumo gerinimas (I–IV ketv.).

<https://etikostarnyba.lt/>